

Na svojom pravidelnom zasadnutí, ktoré sa konalo dňa 19/01/2013 vo Florencii, Rada Európskej federácie lekárov zamestnancov (FEMS) diskutovala o budúcnosti zdravotnej starostlivosti v krajinách Európskej únie.

Oficiálne dokumenty Európskej komisie očakávajú významné zmeny v demografickom vývoji počtu zdravotníckych pracovníkov, s tým, že v roku 2020 je očakávaný viac ako 13% nedostatok počtu lekárov. To znamená, že vzhľadom na voľný pohyb pracovníkov, sa budú lekári v krajinách EÚ sťahovať do tých členských štátov, v ktorých nájdu lepšie pracovné podmienky a odmenu za svoju prácu, na druhej strane, budú členské štáty, vytvárať "zlaté mosty" s cieľom prilákať lekárov a zabezpečiť tak podmienky funkčnosti svojich zdravotníckych systémov.

Bude teda vážnym záujmom členských štátov EÚ udržať svojich lekárov v danej krajine prostredníctvom priaznivých pracovných a platových podmienok. Tento jav je už prítomný mnoho rokov v krajinách ako sú Nemecko, Francúzsko, Veľká Británia, ktoré lákajú lekárov z členských štátov EÚ, a bude sa stále viac zväčšovať.

FEMS sa veľmi zodpovedne zaoberá pracovnými podmienkami lekárov, taktiež berúc do úvahy ich význam a dopad pri poskytovaní kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre občanov. Sme presvedčení, že európski politici by mali zdieľať rovnaký záujem. Je potrebné zdôrazniť, že "kvalita" v oblasti zdravotnej starostlivosti vyúsťuje do "znižovania nákladov" pre verejné financie, a že v týchto časoch ekonomickej krízy, najlepší spôsob, ako ušetriť peniaze nie je prostredníctvom škrtov zdrojov v zdravotníckych systémoch, ale cestou zlepšovania výkonnosti národných zdravotných systémov. Európska komisia vydala v tomto smere sériu odporúčaní.

Slovensko, podľa nášho názoru, v súčasnosti nenapĺňa tieto odporúčania a FEMS v poslednej dobe prijal niekoľko stanovísk ku pracovným podmienkam slovenských lekárov.

Aktuálne sme získali vedomosť o navrhovaných zmenách v slovenskej legislatíve ustanovujúcich obmedzenia, ktoré sa majú zaviesť voči lekárom v prípade vyhlásenia stavu núdze. Okrem iných, je tu aj navrhovaná zmena v zákone, ktorým Ministerstvo zdravotníctva môže prakticky odňať lekárovi licenciu na dobu až 10 rokov v administratívnom mimosúdnom konaní, v prípade ak nesplní svoju pracovnú povinnosť v takýchto mimoriadnych situáciách.

FEMS vyjadruje silný nesúhlas s vyhlásením stavu núdze v niektorom z členských štátov EÚ v čase mieru a pri absencii akejkoľvek objektívnej katastrofy (živelná pohroma spôsobená "vyššou mocou"). Tento právny nástroj je k dispozícii len ako mimoriadne opatrenie pri mimoriadnych udalostiach, ktoré odôvodňujú dočasnú pracovnú povinnosť, aby sa zabránilo hroziacemu nebezpečenstvu pre život alebo životné podmienky obyvateľov (článok 8 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach). Okrem toho, obmedzenia uložené štátom nemôžu byť diskriminačné, t.j. nemôžu byť uložené len na obmedzenú skupinu občanov súvisiacej s ich osobnou situáciou. Preto stav núdze nemôže byť dôvodom pre určité opatrenia uložené iba pre zdravotníckych pracovníkov, ale mal by sa týkať všetkých občanov, bez ohľadu na ich profesiu. V stave núdze, nie je zdravotná starostlivosť tým čo striktno vymedzuje jeho pôsobnosť. Tieto zásady, podľa nášho názoru, by neboli dostatočne rešpektované v slovenskom zákonodarstve, ak by predložené návrhy boli schválené slovenským parlamentom.

V súvislosti s mimosúdnyimi disciplinárnymi konaniami, náš názor je, že každý postup pri profesionálnom pochybení by sa mal konať na príslušnom nezávislom odbornom orgáne (napríklad lekárska komora) s možnosťou odvolať sa na nezávislom súde zriadenom podľa zákona. Správne konanie, ktoré vykonáva ministerstvo ako orgán ovládaný výkonnou mocou, alebo dokonca minister ako politická postava, nezodpovedá zárukám, ktoré majú byť splnené pri uznaní viny a potrestaní iba nezávislým súdom ustanoveným zákonom (§ 14 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach). Odňatie registrácie potrebnej na výkon povolania v prípade pochybenia nie je sankciou administratívnou, ale skôr sa jedná o jej trestnoprávnu povahu. Sankcia odobratia registrácie má za následok "punitur Quia Peccatum est" (páchateľ by mal byť sankcionovaný, pretože sa dopustil priestupku), a nie efekt kontroly kvality zdravotníckych služieb, ktorá je primárnym rozsahom pôsobnosti pre reguláciu zdravotníckeho povolania. Lekár, ktorý sa dopustil priestupku, je vo väčšine prípadov úplne spôsobilý poskytovať lekársku starostlivosť. Preto to nie je dôvod pre odobratie registrácie, lebo by to nebolo z dôvodu nespôsobilosti, ale skôr z úmyslu potrestať lekára za niečo, čo vykonal súc si vedomý povinnosťou, ktoré sa od neho očakávali. Je teda potrebné rozlišovať medzi odňatím licencie pri nedostatku spôsobilosti a z dôvodu uznania spáchania zločinu.

Preto žiadame vládu Slovenskej republiky a parlament Slovenskej republiky aby nepodporili tieto legislatívne návrhy, ktoré sú v rozpore so zaistením medzinárodne uznávaných záruk tak ako uvádzame v tomto stanovisku.

Ale hlavne, sú proti záujmom dobre fungujúceho zdravotníckeho systému a poškodili by nielen slovenských lekárov, ale všetkých slovenských občanov. Preto, znovu žiadame slovenských predstaviteľov, aby považovali pracovné podmienky zdravotníckych pracovníkov za strategický národný záujem.

Prezident FEMS
Dr.Enrico Reginato